

1

NATO și implicarea tinerilor în regiunea Mării Negre

Evoluția actuală și recomandări

În urma NATO 2030 Youth Summit, secretarul general al Alianței, Jens Stoltenberg, a conceput o agendă actualizată a NATO menită să încurajeze contribuția „următoarei generații” la viitorul organizației. Secretarul general a anunțat, de asemenea, înființarea NATO 2030 Young Leaders - un grup de 14 lideri emergenți din întreaga Alianță, care vor contribui la informarea recomandărilor pentru NATO 2030.

Acest document oferă o imagine de ansamblu asupra abordării NATO în ceea ce privește tinerii, cu accent pe două state membre din prima linie - România și Bulgaria și două țări partenere NATO - Moldova și Ucraina. Țările din regiunea Mării Negre sunt expuse unei intensificări a prezenței Federației Ruse prin încercări de a influența alegeri, propagandă și campanii de dezinformare, dar și prin existența unor legături politice și economice istorice. Această expunere poate reprezenta o amenințare la adresa democrației, a statului de drept, a libertăților cetățenilor și a securității în regiune. Pe termen lung, poate afecta, de asemenea, percepțiile generale ale cetățenilor asupra NATO și asupra Occidentului, în ansamblu.

Pentru a atenua impactul actorilor terți asupra securității și a democrației, NATO ar trebui să investească nu numai în sisteme de apărare și tehnologie militară, ci ar trebui să se concentreze mai mult pe furnizarea de oportunități de formare, educaționale și profesionale tinerilor din regiunea Mării Negre ca soluție cheie. În unele țări NATO, tinerii reprezintă până la [47% din populație](#), prin urmare, comunicarea cu aceștia și acceptarea opiniilor tinerilor cu privire la securitate, contribuția

națională și cooperarea internațională reprezintă o soluție durabilă și ar contribui, de asemenea, la sporirea relevanței NATO pentru dezvoltarea regiunii.

NATO nu a adoptat încă o strategie cuprinzătoare pentru tineret în regiune, spre deosebire de alte organizații transnaționale, cum ar fi Uniunea Europeană, care a adoptat Strategia Europeană pentru tineret pentru 2019-2027. Activitățile legate de tineret desfășurate de NATO în România, Bulgaria, Moldova și Ucraina sunt asigurate în principal de către Divizia de Diplomatie Publică (PDD) a organizației, fiind mediate și implementate la nivel regional sau local prin ONG-uri, universități, școli sau instituții publice. Majoritatea activităților legate de NATO pentru tineri acoperă programe educaționale, studii de securitate, diplomatie, negociere, alfabetizare mediatică.

Am analizat și unele dintre cele mai bune practici pe care NATO le poate adopta pentru a-și spori prezența din perspectiva generației următoare, am abordat oportunitățile și activitățile potențiale și am conceput un set de recomandări pe care NATO le-ar putea pune în aplicare pentru un impact sporit în rândul tinerilor, luând în considerare opiniile, nevoile și tendințele legate de aceștia.

1. Care este situația astăzi legată de promovarea de către NATO a programelor pentru tineri?

NATO nu a stabilit încă o strategie cuprinzătoare pe termen lung pentru tineret. NATO este în primul rând o alianță militară, motiv pentru care majoritatea eforturilor sale se concentrează pe consolidarea securității colective a statelor sale membre și adaptarea la noile amenințări de securitate. Alianța desfășoară activități legate de tineret prin intermediul [Diviziei de Diplomatie Publică](#) (NATO PDD), care este activă la nivel local în statele membre și în statele partenere.

La nivel local, Divizia de Diplomatie Publică a NATO lucrează cu părțile interesate din societatea civilă pentru a promova valorile și obiectivele euro-atlantice, pentru a informa societatea cu privire la subiectele de interes și problemele actuale, pentru a sprijini instituțiile guvernamentale și pentru sensibilizarea generală. O parte din acest accent se pune pe activitățile legate de tineri. Divizia de Diplomatie Publică contribuie oferind asistență practică și finanțare. În fiecare an, părțile interesate își pot depune propunerile de proiecte pentru granturi cu co-sponsorizare. Acestea sunt supuse unei analize atente.

Proiectele eligibile pot fi [conferințe, seminarii, evenimente publice și alte proiecte de sensibilizare, concepute pentru a interacționa cu publicul din întreaga lume](#). Pentru Ucraina și Rusia, procesul de selecție trece prin birourile naționale NATO.

Valorile și principiile de bază ale NATO sunt, de asemenea, promovate atât în statele membre, cât și în statele partenere prin intermediul [Asociația Tratatului Atlanticului \(ATA\)](#) – o organizație umbrelă care reunește organizațiile naționale independente interesate de consolidarea înțelegerii locale a NATO. Rețeaua ATA include organizații din 37 de țări. Deși obiectivele sale vizează în primul rând lideri politici și factori de decizie, oficiali și academicieni, asociația are și o filială de tineret: YATA – al cărei rol principal este [“reducerea decalajelor dintre politici și generațiile mai tinere”](#). Din păcate, rețeaua YATA include doar organizații partenere din 24 de țări și nu ajunge la tinerii dintr-un număr considerabil de state membre și state partenere.

[Școala NATO Oberammergau](#) (NSO) din Germania face parte din eforturile NATO de diplomație publică. Anual, școala găzduiește cursuri, training și conferințe pentru mii de profesioniști și persoane fizice. Aceste activități nu sunt destinate în mod special tinerilor profesioniști, dar și ei pot participa dacă se califică pe baza activității desfășurate și a pregătirii lor educaționale. În plus, NATO oferă, de asemenea, posibilitatea tinerilor profesioniști de a se înscrie la stagii de internship prin [Programul de internship al NATO](#) care se adresează doar cetățenilor statelor membre. Tinerii studenți și profesioniști din statele partenere pot contacta parteneri NATO din țara lor pentru a afla despre oportunitățile din cadrul delegației naționale.

În 2020, NATO a arătat că recunoaște importanța generației mai tinere, așa cum a demonstrat prin [Summit-ului pentru tineret - NATO 2030 Youth Summit](#). Pentru prima dată, secretarul general NATO, Jens Stoltenberg, a vorbit despre modul în care tinerii pot contribui la modelarea NATO, afirmând că tinerii - liderii de mâine - [„au cea mai mare miză în ceea ce privește securitatea noastră”](#). Summitul a avut ca rezultat crearea [NATO 2030 Young Leaders](#), un grup de 14 tineri profesioniști din diverse domenii - de la securitate și relații transatlantice la jurnalism, echitate socială, tehnologie și economie. Aceștia vor furniza informații utile [pentru a informa recomandările secretarului general](#) pentru noul concept strategic al NATO - NATO 2030.

Strategia pentru tineret NATO 2030 Youth Strategy resetează și reconfirmă domeniile trecute și actuale în care Alianța oferă securitate și reziliență: amenințări externe, terorism, tehnologie, control al armelor, securitate energetică, securitate umană, pandemii, amenințări hibride și cibernetice. De asemenea, reflectă necesitatea ca Alianța să fie mai adaptabilă și mai atrăgătoare pentru tineri. Prin NATO 2030 Young Leaders, NATO reunește două componente importante pentru o organizație transnațională modernă: adaptabilitatea și sustenabilitatea, care ar face Alianța relevantă pentru un public mai larg. În plus, NATO 2030 Young Leaders include un reprezentant din regiunea Mării Negre - Martin Dimitrov, un jurnalist independent din Bulgaria. Această alegere dovedește interesul pentru regiune, în ceea ce privește informațiile, raportarea și alfabetizarea mediatică, și poate fi considerată un prim pas către explorarea mai multor oportunități.

2. NATO și implicarea tinerilor: Regiunea Marea Neagră

2.1 România

România a aderat la NATO în 2004 și de atunci face parte din misiunile și operațiunile NATO. Aceasta găzduiește baza militară de la Deveselu, ceea ce face din țară unul dintre membrii strategici ai Alianței în regiunea Mării Negre. Numirea lui Mircea Geoană în funcția de secretar general adjunct al NATO, precum și prezența altor români eminenti, precum Oana Lungescu, în calitate de purtător de cuvânt al Alianței, au mutat atenția comunității internaționale către România și viceversa. Un sondaj recent a arătat că 85% dintre români ar vota să rămână în NATO dacă ar avea loc un referendum în acest sens.

Chiar dacă obiectivul principal al Alianței în România este apărarea și consolidarea securității regionale, strategia sa de diplomatie publică include o referință importantă la tineret. Majoritatea activităților NATO legate de tineret sunt finanțate de Divizia de Diplomatie Publică a NATO și sunt intermediare de ONG-uri locale, universități sau instituții de stat precum Ministerul Apărării sau Ministerul Afacerilor Externe.

Principalele subiecte acoperă domenii precum diplomația publică, relațiile internaționale, studii de securitate, democrație și pace. Cea mai recentă campanie de comunicare publică a NATO este #WeAreNATO și a câștigat o popularitate semnificativă. [Lansată în România](#) în 2017, a urmărit să promoveze cauza NATO, performanțele reciproce și realizările Alianței și ale României și să găsească susținere și sprijin în rândul tinerilor români. Printre proiectele notabile se numără [NATO Youth Academy](#) - un program de mentorat în domeniul studiilor internaționale de securitate înființat de Asociația ESCU și Divizia de Diplomatie Publică a NATO, precum și celebrarea [a celei de-a 15-a aniversări a aderării României la NATO](#), care cuprindea o serie de concursuri de eseuri facilitate de mediul academic. Multe proiecte recente NATO legate de tineret au abordat necesitatea îmbunătățirii alfabetizării mediatică.

Un eveniment popular legat de NATO în domeniul academic și al securității este [Bucharest Security Conference - Conferința pe probleme de securitate de la București](#). Evenimentul este organizat de Școala Națională de Studii Politice și Administrative (SNSPA) în strânsă cooperare cu NATO și este cea mai mare conferință internațională din România care abordează evoluțiile din domeniul securității și amenințările care apar la frontiera euro-atlantică și deciziile NATO de a le combate. Conferința vizează extinderea cadrului pentru excelență în educație și proiecte de cercetare în regiunea mai largă a Mării Negre.

2.2 Bulgaria

De la aderarea la NATO în 2004, Bulgaria a avut o importanță geostrategică pentru NATO, întinzându-se de la Marea Neagră la Balcani. De asemenea, a participat activ la operațiunile și exercițiile militare NATO. În ultimii ani, prezența Rusiei în Bulgaria a crescut ca urmare a cooperării politice și economice. Acest lucru ar putea avea un impact asupra modului în care bulgarii percep Alianța. Un sondaj a arătat că doar [54% dintre bulgari susțin apartenența la NATO](#). În prezent, obiectivele NATO din Bulgaria sunt axate pe implementarea proiectelor de promovare a

Alianței, de consolidare a rezilienței și de încurajare a implicării active a Bulgariei în cadrul NATO, precum și interacțiunea cu instituțiile europene relevante.

Activitățile NATO legate de tineret din Bulgaria cuprind un element de incluziune important, deoarece se adresează nu numai tinerilor, ci și grupurilor minoritare. Un exemplu relevant este un proiect de succes intitulat [NATO Youth Ambassadors](#) implementat de Euro-Atlantic Youth Association și Atlantic Club din Bulgaria - două organizații bulgare care promovează agenda euro-atlantică în rândul tinerilor. Proiectul face parte din campanie de comunicare publică #WeAreNATO și constă în mai multe oportunități de formare pentru tineri care vor disemina ulterior cunoștințele în comunitatea lor.

În general, activitățile desfășurate de NATO care vizează tinerii sunt concepute pentru a spori cunoștințele în domeniul apărării și al relațiilor internaționale, dar sunt, de asemenea, axate pe abilități de comunicare și organizaționale. În 2019, Euro-Atlantic Club din Bulgaria (BEAYC) a organizat [NATO and the Next Generation - NATO și Generația Următoare](#), un program destinat intensificării susținerii publicului pentru Organizația Tratatului Atlanticului de Nord.

2.3 Moldova

În Moldova, Divizia de Diplomatie Publică a NATO își desfășoară activitățile prin Centrul de Informare și Documentare privind NATO (CID-NATO) și Biroul de legătură NATO din Moldova. Activitatea acestor două birouri nu se adresează tinerilor, în special, însă și tinerii fac parte din publicul țintă. Biroul de legătură, deschis în 2017, lucrează în principal cu reprezentanți autorităților oferindu-le asistență în diferite domenii de interes. Totuși, CID-NATO lucrează cu societatea civilă, iar activitatea sa intră sub incidența acestei sinteze.

CID-NATO a fost înființat la sfârșitul anului 2006 și inaugurat în 2007.

Obiectivele acestui centru sunt legate de [analiză, educație și informare](#). De peste treisprezece ani organizează evenimente publice pentru a promova o percepție pozitivă a NATO în Moldova. Portofoliul lor include peste 870 de evenimente de diplomatie publică și peste 35 de proiecte implementate în țară. Săptămâna NATO în Moldova a fost organizată în fiecare an [începând cu 2012](#). Un alt proiect vizibil al CID-NATO este Școala de Securitate NATO

organizată pentru tineri din toate mediile, cu activități care variază, de la dezbateri [și ateliere de lucru, la apariții media și vizite pe teren](#) pe teme relevante. Centrul de Informare organizează periodic și [prelegeri publice](#) pentru studenți în diferitele etape ale educației lor. Unele dintre acestea sunt destinate studenților universităților care studiază relații internaționale și studii de securitate.

De-a lungul anilor, CID-NATO a devenit un partener de încredere pentru organizațiile guvernamentale și non-guvernamentale, lucrând în colaborare cu factorii de decizie politică, reprezentanții mass-media, universități, ambasade și ONG-uri. Cu toate acestea, în ultimii ani nu a existat nicio modificare a percepției referitoare la NATO în rândul cetățenilor moldoveni. Conform unui [sondaj de opinie publică realizat de International Republican Institute \(IRI\)](#), doar aproximativ 22% dintre moldoveni ar fi în favoarea aderării Moldovei la NATO, cifre neschimbate în ultimii ani.

2.4 Ucraina

La fel ca în cazul Moldovei, reprezentanța NATO în Ucraina este alcătuită din două organisme: Centrul de Informare și Documentare privind NATO (NIDC) și Biroul de legătură NATO (NLO). NIDC a fost înființat în 1997 și a fost [primul centru de acest gen](#) într-o națiune parteneră NATO. NLO funcționează din 1999. Obiectivul lor principal nu este să desfășoare activități de diplomatie publică. De fapt, atât NIDC cât și NLO par să desfășoare activități destul de limitate și par să le lipsească vizibilitatea.

Pilonii oficiali ai activității desfășurate de [NIDC](#) sunt: creșterea gradului de conștientizare, informarea publicului ucrainean și oferirea de sprijin instituțiilor ucrainene. Această lucrare analizează prezența online a centrului. Centrul are o prezență online limitată, prin [Facebook](#) și [Twitter](#), cu o acoperire limitată - în total, doar aproximativ unsprezece mii de persoane urmăresc aceste două conturi. Există și un canal de [de YouTube](#), dar nu a mai fost adăugat niciun conținut nou din 2017. Centrul de Informare nu are o pagină de internet separată (ca omologii săi din alte țări partenere) unde publicul ar putea obține informații despre activitățile trecute sau viitoare. Există unele activități legate de tineret, dar ele sunt rare și au un domeniu de aplicare și o acoperire limitate.

În decembrie 2020, Programul NATO de Dezvoltare Profesională (PDP) din Ucraina, parte a NLO, în cooperare cu NIDC, a organizat o serie de seminarii pentru un număr mare de funcționari publici, majoritatea tineri profesioniști. De asemenea, NIDC a organizat concursuri de eseuri și videoclipuri pentru tinerii interesați de valorile euro-atlantice. Ocazional, se organizează și [vizite de studiu](#) sau [concursuri ale altor părți interesate](#).

În Ucraina, NIDC nu reușește să-și atingă publicul țintă, cu un singur birou, la Kiev, și prezență online limitată. Întrucât propaganda rusească anti-NATO a fost extrem de răspândită de la revoltele civile din 2013-2014, anexarea Crimeei și războiul din Donbass, pasivitatea NATO este îngrijorătoare. NIDC ar fi trebuit să-și intensifice activitatea în regiune. Activitatea ar trebui să se concentreze în principal pe generația tânără, poate cea mai potrivită pentru a disemina informații clare și exacte către generația mai în vârstă și colegii lor care utilizează noi mijloace de informare.

3. Bune practici din alte țări și recomandări

După o analiză atentă, se pare că NATO ar trebui să își reevalueze politicile pentru tineri și să promoveze o strategie proactivă pentru a atrage tinerii. NATO are o moștenire puternică, dar se bazează pe memoria războiului rece, care este prea îndepărtată pentru tinerii de astăzi. Este în interesul NATO să se concentreze parțial și pe generația tânără, pentru a-i implica în procesul decizional și în definirea obiectivelor sale. Agenda NATO ar trebui să includă și [amenințări pe care tinerii le percep ca fiind relevante pentru securitatea lor](#) și acestea pot diferi de abordarea clasică a NATO. Exemple din alte țări și organizații ar putea fi adaptate pentru a dezvolta activități și strategii potrivite pentru tineri.

1. Stabilirea unui format de simulări NATO

Conferințele de simulare sunt un tip de eveniment popular în rândul tinerilor și al viitorilor profesioniști în domeniul relațiilor internaționale. Inspirat de Modelul ONU și Modelul UE, Modelul NATO ar putea deveni o ocazie la fel de importantă pentru tinerii care își pot dezvolta abilitățile împreună cu persoane care le împărtășesc ideile din diferite țări. Astfel de simulări există deja în București, Washington DC, Haga, Kent etc. și atrag audiențe mai mari în fiecare an. Un format similar s-ar putea dovedi popular și în țările partenere.

Pe baza unor exemple de bune practici ale altor organizații, Divizia de Diplomatie Publică a NATO poate adopta un format similar Asociației Tineretului ONU, care este popular în întreaga lume. O abordare similară ar putea fi încurajată de Divizia de Diplomatie Publică în centrele universitare din țările sale aliate și partenere, unde tinerii studenți care împărtășesc valorile euro-atlantice se pot întâlni și pot dezvolta activități special adaptate acestora.

2. Școli de vară

Școlile internaționale de vară se pot dovedi, de asemenea, utile în construirea de conexiuni și rețele viitoare pentru liderii generației următoare, punându-i în contact cu colegii lor din alte țări NATO. Bursele și programele universitare ar putea deveni, de asemenea, populare și ar putea sprijini misiunea NATO în statele membre și statele partenere. Este, de asemenea, exact ceea ce recomandă raportul „[NATO 2030: Uniți pentru o nouă eră](#)” pentru viitor. Din păcate, acest raport, care va informa Conceptul strategic 2030, conține o singură recomandare adresată tinerei generații.

3. Prioritizarea alfabetizării mediatiche

Investițiile în alfabetizarea mediatică ar trebui să devină o prioritate strategică pentru NATO în regiunea Mării Negre. Această regiune este puternic afectată de propaganda rusă. Rusa este încă larg vorbită în fostele țări sovietice, iar majoritatea țărilor analizate mențin o strânsă cooperare economică și politică cu Rusia. Dacă această chestiune nu este gestionată corespunzător, poate afecta în mod semnificativ percepțiile cetățenilor despre NATO și despre Occident în general. NATO ar trebui să demonstreze tinerilor că Alianța face o diferență în regiune oferind nu numai securitate, ci și oportunități educaționale și profesionale. O atenție specială ar trebui, de asemenea, acordată educării tinerilor pentru identificarea și combaterea dezinformării.

4. Facilitarea incluziunii

Datorită naturii activităților sale, NATO are o structură organizațională ierarhică rigidă și complexă pentru a permite performanța și răspunsul său eficient și punctual atunci când este necesar. După cum arată o analiză recentă a [CEPA](#), atunci când este vorba despre împărtășirea ideilor, vârsta și anii de experiență sunt cele mai importante în interiorul NATO. Chiar dacă, în ultimii ani, NATO a îmbrățișat comunicarea interactivă și transparentă cu tinerii, este posibil să fie percepută în continuare ca o platformă mai puțin atractivă în ceea ce privește oportunitățile pentru tineri. NATO ar trebui să insiste asupra unei abordări mai prietenoase a tinerilor, minorităților, femeilor și diferitelor grupe de vârstă nu numai la nivel declarativ, ci și în practică. Nu în ultimul rând, în 2021, incluziunea nu ar trebui să se limiteze la aspecte demografice, ci ar trebui să cuprindă deschiderea către perspective și idei noi.

5. Cum ar putea apărarea și securitatea să devină mai atractive

Subiectele apărării și securității ar putea deveni mai populare, ceea ce ar permite tinerilor să fie mai interesați de aceste domenii. Acest lucru ar putea fi realizat cu ajutorul structurilor de apărare și a instituțiilor cu expertiză în probleme de securitate, care ar putea oferi mai multe stimulente și programe de formare atractive pentru tineri.

Această lucrare a fost realizată de echipa CRPE împreună cu câștigătorii concursului de quiz lansat în cadrul proiectului „Răspunsul NATO la pandemia Covid-19: „Cum pot înțelege tinerii eforturile NATO și cum pot contribui la combaterea propagandei.”

Proiectul este implementat de Centrul Român pentru Politici Europene (CRPE) și finanțat de Divizia de Diplomatie Publică a NATO.

